

Dues mirades

La foto

JOSEP MARIA **Fonalleras**

La foto més important de la seva vida (o almenys una de les més transcendents) no pot ser improvisada i gratuïta, feta a l'atzar, com qui aprofita que fa sol per immortalitzar un vermut en una terrassa. La foto més decisiva en la política espanyola des de fa 38 anys vull pensar que ha estat meditada, tot i que també imaginava que hi hauria una certa meditació a l'hora de comunicar una notícia tan important. La sobtada abdicació que vam viure ahir va fer canviar els plans de molta gent, entre els quals hi ha els membres de les federacions d'esquí i d'esports d'hivern, que comptaven dinar amb el monarca i no ho van poder fer, però, en tot cas, accelerada o no pels esdeveniments, em nego a imaginar una foto sense preparatius,

sense planificació. En el despatx del rei a la Zarzuela, tant la signatura del paper com el lliurament del document a **Mariano Rajoy** tenen un aire estrictament burocràtic i formal, i el president del Govern és, aquí, més que mai un registrador de la propietat. Despatx és igual a feina, potser històrica però dins dels paràmetres de la normalitat.

Aquest és el missatge que transmet la Casa Reial. Amb l'Abc i el Tíme sobre una taula plena d'altres bibelots inservibles, com n'hi ha a totes les taules dels despatxos. Relloges, estatuetes, fotos de la família i, als prestatges, llibres d'atrezzo i vaixelles. Hi he arribat a comptar almenys 13 vaixelles: miniatures de cristall, de plata i d'aram. ≡

Jugada reial

EMMA **Riverola**

El príncep que va iniciar el seu camí en una dictadura va saber ser un rei al servei de la democràcia. Al mateix temps que va contribuir a encaixar políticament Espanya a Europa al comprometre's amb la transició, **Joan Carles I** també va garantir la seva pròpia pervivència. Ara, gairebé 39 anys després, la Monarquia torna a repetir la jugada. Servir per perdurar. Un rei amortitzat se'n va carregant sobre la seva esquena tots els pecats –que no són pocs– de la institució.

Amb aquest pas endavant, intenta alliberar la Corona dels seus llastos i posar-la en posició d'impulsar una segona transició i garantir, un altre cop, la seva permanència. Ningú es desfà d'una cosa útil, de la mateixa manera que

ningú valora les rèmores del passat, sempre massa cares i pesades. **Felip VI** pot ser útil, però no estem al 1975. La dictadura ja queda lluny. El futur rei pujarà al tron d'un país amb nous i colossals reptes. Entre ells, el d'ajudar a convertir una democràcia traïda en un sistema més participatiu, transparent i just. Una manera de demostrar el seu compromís seria, sens dubte, qüestionar els seus privilegis de sang i sotmetre la seva coronació al dictamen de les urnes. Encara que la foto que emmarcava el missatge del Rei llança un missatge molt diferent, profundament nítid i inequívoc. Els tres únics protagonistes de la imatge eren **Joan Carles I**, l'actual príncep **Felip** i la seva filla primogènita, la infanta **Elionor**... La història continua. ≡

Petit observatori

JOSEP MARIA **Espinàs**

Un niu al cap de Fisterra

Es fars no seran hotels. Ens ho va fer saber en aquest diari **Sònia Gutiérrez**. És una notícia que em va interessar, perquè jo he dormit una nit en un far.

No era exactament dins d'un far, però sí a poques passes, en una petita construcció a tocar del far de Fisterra, un far estratègic a la punta del nord de Galícia, de cara a la immensa soledat de l'Atlàntic. Era una petita construcció –encara hi deu ser– on hi havia cinc habitacions, amb un taula per sopar, una minúscula barra de bar i una vitrina amb diversos *souvenirs* fets amb petxines i cargols de mar.

Quan sortia a l'aire lliure, m'impressionava la sensació de l'altura sobre el mar que tenia als peus, allà baix, on les onades saltaven contra les roques. ¡Quina sensació d'aïllament! El meu niu per passar-hi la nit era una minúscula habitació i a la porta hi havia una petita placa: *Andarriña*, o sigui oreneta.

Cada cinc segons passava la llum per l'esclatxa de la finestra de la meva habitació

L'habitable a tocar el far estava en un terreny pendent, enlairat, que feia més intensa la sensació de trobar-me en un niu penjat sobre l'oceà. Amb els meus companys de viatge, la **Isabel** i en **Sebastià**, contemplàvem, apuntalats en el pendent rocós, les onades que s'anaven repetint, saltant sobre la pedra. I el vent, poderós. De nit, tancat a la petita habitació cada cinc segons passava per l'esclatxa de la finestra la llum del far que girava.

El poeta **Jacques Prévert** té una impressionant cançó que es titula *El guardià del far*. El guardià pateix, cada nit, quan veu com els ocells, atrets per la llum del far, s'hi acosten i hi topen. El guardià és un home sensible que estima els ocells. No vol que morin més ocells atrets per la llum. I apaga el far. Aleshores, un vaixell que s'acostava al cap de Fisterra es desorienta enmig de la foscor i topa contra les roques. El vaixell naufraga. El vaixell va ple d'ocells. I milers d'ocells moren ofegats. ≡

La defensa dels drets humans

Desmond Tutu, discurs i acció

L'exemple de l'arquebisbe hauria d'interrogar-nos sobre la incoherència entre el que diem i el que fem

TERESA **Crespo**

L'arquebisbe emèrit de Ciutat del Cap ha estat reconegut amb el Premi Internacional Catalunya 2014 atorgat per la Generalitat per la seva trajectòria centrada en la defensa de la pau i el desenvolupament dels valors socials, humans, culturals i científics.

Els valors que ha defensat **Desmond Tutu**, elegit entre més d'un centenar de candidats, són l'equitat i la justícia social, posant sempre al centre de la seva lluita la defensa de la dignitat de les persones més vulnerables. No ha tingut por i ha denunciat les vulneracions dels drets humans i la violència exercida pel poder dominant. Una actitud crítica i activa que ha unit sempre al desig de conciliació i de perdó, com va demostrar i va visualitzar en la Comissió per a la Veritat i la Reconciliació que **Nelson Mandela** li va demanar que presidís. El lema d'aquesta comissió va ser *la veritat fa mal*, però el silenci mata, i va saber aconseguir un equilibri molt difícil centrat en la denúncia dels fets menyspreables que s'havien comès i, a la vegada, perdonar. Aquesta reconciliació, segons les seves paraules, significava renunciar al dret de fer pagar a l'executor amb la mateixa moneda, perquè aquesta renúncia alliberava la víctima.

Quan contemplem la realitat que avui ens envolta, el seu missatge ens segueix exhortant i plantejant molts dubtes. Amb motiu de la caiguda de l'apartheid, **Tutu** afirmava que s'havia posat fi a l'esclavitud, però em pregunto si aquesta afirmació no va ser massa optimista quan encara vivim altres formes d'esclavitud que no tenen aspecte de desaparèixer. Penseu en les 200 nenes segrestades a Nigèria per un grup islamista que creu que la violència és el millor instrument per aconseguir els seus objectius i que les tracta com a esclaves en un context de guerra.

PENSO també en el fenomen de les empleades domèstiques al Pròxim Orient del qual informava recentment aquest diari, la majoria treballadores asiàtiques a qui se'ls retira el passaport per poder sotmetre-les als desigis del patró. Sovint acaben esclavitzades i, en ocasions, fins i tot torturades. Però també a Europa i en situació de pau trobem casos d'esclavitud, com les xarxes de prostitució que enganyen dones de països pobres oferint-los un món feliç que mai aconseguiran per explotar-les en països rics. Països que defensen els drets humans als seus discursos, però que a la pràctica semblen oblidar-los.

Una vegada més constatem que la dona està especialment exposada

NUALART

da a certes situacions d'abús i marginació. Pateix una triple violència pel fet de ser dona, gènere que alguns encara consideren inferior en drets, competències i capacitats; per haver nascut en països en vies de desenvolupament que no ofereixen oportunitats de subsistència i les empenyen a pagar preus molt alts pel somni d'una vida digna; i per pertànyer a cultures o religions que encara les considera inferiors i els impedeix ser ciutadanes del món desenvolupat.

Aquesta Europa que tan present hem tingut aquests últims dies està practicant polítiques migratòries que no compleixen ni exigeixen de manera decidida el respecte a tota persona i als drets humans en qualsevol situació, vulnerant nombrosos acords i convencions internacionals. L'auge de partits racistes i xenòfobs es produeix en un context

de tolerància cap a actituds i sentiments discriminatoris alimentats pels corrents ideològics que no volen l'entrada d'homes i dones de color, cultura, llengua o religió diferents arribats de països pobres.

PERÒ EL MÉS preocupant és que les polítiques de la Unió Europea tampoc es caracteritzen per una decidida voluntat de regular els fluxos migratoris i els seus responsables miren cap a una altra banda quan nens, joves i famílies senceres es queden pel camí o són internats com si haguessin comès algun delictes, per ser retornats als seus països després d'un període de mesos o anys per aconseguir arribar a Lampedusa o a les fronteres de Ceuta i Melilla per buscar una vida millor. Crec que aquestes i altres contradiccions palpables posen en evidència una gran hipocresia.

Retorno a les paraules de **Tutu** i als dubtes que em generen. Diem que estem d'acord amb els valors que ell defensa i practica, de la mateixa manera que fa uns mesos vam reivindicar i ensalçar la figura de **Mandela**, però la nostra praxi indica que els interessos individuals, l'economia salvatge que oblidava el bé comú i el predomini d'una minoria sobre el conjunt de la població no semblen concordar amb aquests valors. L'exemple d'aquest home ens hauria de fer interrogar-nos sobre la falta de coherència entre el que diem i el que fem. ≡

Presidenta d'Entitats Catalanes d'Acció Social